

Tây phương, người ta thường nói: có hai nghề rất khó tìm ra người tài và nói thật: nghề người bán xe cũ và các chính trị gia.

Hình: Getty Images/Hemera

Xe cũ đến mấy, khi vào tiệm, cũng được đánh bóng; và qua miệng của người bán hàng, tự nhiên biến thành mới, đẹp, an toàn, sang trọng và, dĩ nhiên, mức tiền hơn hẳn. Có điều sự gian dối của người bán xe cũ, nghĩ lại, cũng đáng thương. Thật nhất, họ chỉ là để lừa người mua. Và người mua chỉ bị lừa, xui xẻo, vài lần trong đời. Là hết. Với lại, mức lừa cũng có giới hạn. Chiếc xe cũ trị giá khoảng năm ngàn, họ nâng lên khoảng 7,8 ngàn là nhiều. Có lẽ hiếm khi nào tăng được gấp đôi. Lý do là họ còn chịu sự ép buộc tranh chấp các đời thế khác. Thứ hai, dù sao đó cũng là chuyện mua bán. Mà nguyên tắc chính của mua bán là sự đồng thuận (thu mua và bán).

Các chính trị gia thì khác. Tuy mà giới chính trị gia thường nói nhiều nhất có lẽ là từ "sự thật" hay "chân lý" (kiểu "Sông có thể cạn, núi có thể mòn, nhưng chân lý ấy không bao giờ thay đổi"). Nhưng rất hiếm khi chân lý ấy là chân lý thật. Thường là giả. Lại là thế giới do chúng ta nghĩ ra. Có thể nói một cách ngắn gọn: chính trị là đời tư. Tìm được một nhà chính trị thành thật, nhất là thật thà, là một điều bất khả. Sự khác biệt giữa nhà chính trị này và nhà chính trị kia, với người dân này, chỉ là mức độ, kẻ có mức độ đời tư cũng như mức độ khôn khéo khi đời tư. Vội thôi.

Nói đến sự đời tư của các nhà chính trị, tôi nhớ ngay đến một nhân vật của một nhà cựu ngoại giao người Singapore, Kishore Mahbubani, trong một bài viết trên The Financial Times mới đây:

"Các nhà độc tài đang sụp đổ. Các chế độ dân chủ cũng đang sụp đổ. Một trùng hợp lạ lùng chăng? Hay có lẽ, đó là dấu hiệu của một sự thay đổi căn bản nào đó trong khuynh hướng lịch sử nhân loại? Tôi nghĩ là không vậy. Tại sao các nhà độc tài tồn tại? Tại chúng tôi nói láo. Muammar Gaddafi là một trong những tên nói láo lớn nhất của thế kỷ 20. Họ tuyên bố là nhân dân nước họ yêu họ. Họ kiểm soát mọi nguồn thông tin đến nhân dân họ bằng cách ngăn chặn mọi sự thật khác với những gì họ nói. Rồi các máy điện thoại di động đến giúp họ nói ra điều gì họ nói với nhau. Sự thật lan truyền rất nhanh, cuốn trôi mọi sự đời tư mà tên độc tài đã phát đi phát lại trên các đài truyền thanh. Thường thì như vậy, ở Ai Cập và Tunisia, các chế độ một đảng kiểm soát trên các tờ báo. Nói một cách ngắn gọn, kẻ thù đã và đang xói mòn khả năng nói láo của các tên độc tài với nhân dân nước chúng. Vậy tại sao các nhân dân chúng cũng đang sụp đổ

đều cùng lúc? Câu trả lời đơn giản: các nhân dân chúng ta cũng đang nói láo."

Cho các nhân dân chúng ta đang sống dưới chế độ cũng vậy. Có lẽ Mahbubani cũng căn cứ vào sự suy thoái kinh tế mà nói về nước. Cho Gaddafi là kẻ nói láo lớn nhất thời đại cũng hơi vậy. Nghĩ xem, những người Mahbubani kẻ nói láo của Gaddafi, vậy người Việt chúng ta, nghe quen thuộc lắm, phải không? Thì, nước ta, cũng có người lúc nào cũng xuyên tạc tuyên bố là được các nước yêu mến đó thôi. Không phải chỉ yêu mến suông. Mà yêu mến như bác, như cha, như ông cả! (Nhớ câu hát: "Ai yêu Bác Hồ Chí Minh hơn các em nhi đồng".)

Không ai có thể chối cãi là các nước dân chúng, các chính trị gia cũng nói láo. Nói láo trong truyền thống là khác. Đã có nhiều người viết nhiều cuốn sách dày cộm về thế chính trị đời trá (the politics of lying) ở Tây phương và vô số bài báo hàng ngày của George W. Bush nói láo về sự hiềm khích của các loại vũ khí giết người hàng loạt của Saddam Hussein như cái chế độ của công Iraq. Đã đành. Ngay chính Barack Obama cũng biết nói láo khi không dám nhìn nhận sự thật là kinh tế Mỹ đang bị khủng hoảng nghiêm trọng và chính phủ có những biện pháp cứu vãn mà nhảm và quyên tiền. Những đó chỉ là những lời nói láo lớn. Còn những lời nói láo nhỏ hơn thì chắc chắn là nhiều hơn.

Tuy nhiên, dù nhiều đến mấy, chắc chắn các chính trị gia và các nước dân chúng cũng không thể nói láo nhiều bằng các chính trị gia và các nước độc tài. Các nước dân chúng, ít nhất cũng còn có các phe đối lập và giới truyền thông và lúc nào cũng rình rập để bắt quàng những lời nói láo. Rồi tri hô. Rồi vạch mặt. Rồi phê phán. Bị bắt vậy, giới làm chính trị, dù muốn nói láo, cũng dậm ra dè dặt. Các nước độc tài thì ngay cả những sự dè dặt thời thiêu cũng không có. Họ độc quyền trên các quan truyền thông. Radio là của họ. Truyền hình là của họ. Báo chí là của họ. Không ai dám nghi vấn họ cả. Họ cứ nói như thánh phán. Rồi sẽ có cái bọn nhảm nhí xúm vào tâng bốc. Thành ra họ nói láo dè dặt như việc họ miêng ban huấn thị. Nhân dân yêu mến họ. Nhân dân tin tưởng họ. Nhân dân ủng hộ họ. Một triệu người là nhân dân. Một ngàn người là nhân dân. Thậm chí, một người - chính họ - cũng là nhân dân nữa.

Một mình họ tha hồ tô vẽ các sự hoang đường về chính họ. Họ nói láo không bị trừng phạt mà là vì vậy. Có thể nói, nếu độc giả muốn tìm hiểu các tên độc tài là nói láo, thì độc giả tìm thấy hai cái chúng chính là: tuy nhiên không bị trừng phạt khi nói láo. Tuy nhiên.

Ví dụ, Việt Nam, sau khi câu chuyện Lê Văn Tám, cậu bé bán dầu phản kháng rồi xả thân rồi chôn vào kho xăng, nhẩy vào thùng xăng rồi nhẩy, làm bùng cháy cả kho xăng lớn của Pháp vào năm 1946, gần đây, bài viết trên là một câu chuyện hoàn toàn bịa đặt. Có ai xử họ không? Có. Hai người: một là Trần Huy Liệu, một là gia; và hai là Phan Huy Lê, cũng là gia. Còn giới chính trị thì sao? Không ai lên tiếng cả. Lê Văn Tám, cho đến bây giờ, vẫn được đặt tên đường, tên công viên và tên trường học. Hàng ngày, học sinh vẫn ra rồi về các bài ca tụng "anh Tám" anh hùng chống Pháp.

Còn bao nhiêu chuyện khác nữa.

Những thôi. Liệu như một câu viết của Mahbubani trong đó vẫn viết trên: "kẻ thù đã và đang xói mòn khả năng nói láo của các tên độc tài đại diện và nhân dân nước chúng." Kẻ thù của những tên độc tài, như vậy, chúng phải là những người đứng sau xúi giục các biện pháp trong Trung Quốc đâu. Chúng chính là các blog, twitter, facebook và những chiếc máy điện

Chính tr đ i tr

T c Gi 7843,: Nguy n H ng Qu c

Th 7913; T 432,, 21 Th 225;ng 9 N 259;m 2011 06:52

tho i di đ ng đ y, các "đ ng chí" .

(Nh tr công tôi v vi c t giác này đ y nhé!)